

Programa a fost aprobată prin Ordin al ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 3458 / 09.03.2004.

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A IX-A
CICLUL INFERIOR AL LICEULUI

EDUCAȚIE PLASTICĂ

București, 2004

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun și curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Educația plastică – înțeleasă ca educație vizuală în general – este o componentă a educației de bază, destinată tuturor elevilor aflați la finalul școlarizării obligatorii – clasele a IX-a și a X-a.

Aceștia vor constitui – alături de creatori – viitorul public al muzeelor, expozițiilor, spectacolelor și în același timp, vor fi cei care, având gustul artistic format, vor contribui la configurarea și ameliorarea ambientului vieții. Curriculumul de educație plastică se adresează elevilor ce parcurg această disciplină într-o oră pe săptămână.

Studiul artelor vizuale urmărește dezvoltarea prin capacități de comunicare prin imagine, superioară celei verbale prin calitatea universală de transmitere, depășind granițele lingvistice.

Curriculumul național pentru clasele a IX-a și a X-a folosește și dezvoltă capacitățile dobândite de elevi în anii precedenți. Orientarea activităților are la bază deosebirea dintre comunicarea de tip științific, univoc, precis și cea artistică, complexă, activând toate funcțiile psihice (emoții, sentimente, gândire etc.). Curriculumul de față oferă o cheie universală pentru decodarea oricărei imagini; sunt luate în discuție imaginile cele mai diverse, de la capodopere la aspectele vieții cotidiene.

Un scop esențial este ca prin educație vizuală tânărul, asaltat de excesul de imagini publicitare actuale, să nu devină un receptor pasiv, ușor de manipulat și să-și păstreze integritatea funcțiilor sufletești și capacitatea de creație proprie, corespunzând personalității sale unice.

Rezultatele formative ale educației vizuale (mai mult decât cele informative) sunt destinate să înzestreze pe viitorul cetățean cu noi valențe de trăire pleneră și în perioada activă – indiferent de cariera aleasă, dar și mai târziu, pe tot parcursul vieții.

În elaborarea programei de față au fost luate în considerație atât cercetările în domeniul curricular și tendințele pe plan internațional, cât și opiniile unor profesori cu o bogată experiență didactică.

În acest scop, demersul didactic se va sprijini pe creații originale din colecțiile de artă și expoziții, inclusiv monumentele de arhitectură și sculptură etc. existente în localitate.

COMPETENȚE GENERALE

1. Receptarea într-o manieră personală a mesajului artistic la universul vizual.
2. Folosirea unor mijloace artistice pentru exprimarea sensibilității estetice.

VALORI ȘI ATITUDINI

- Manifestarea interesului pentru cunoașterea și interpretarea operelor de artă plastică și decorativă.
- Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă, compararea propriului punct de vedere cu părerile celorlalți. Evaluare și autoevaluare.
- Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal.
- Disponibilitatea pentru cultivarea capacităților estetice ca fundament pentru participarea la viața culturală.
- Înțelegerea și aprecierea diverselor forme de expresii din patrimoniul artelor plastice universale.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Receptarea într-o manieră personală a mesajului artistic la universul vizual

Competențe specifice	Conținuturi
1.1 Evidențierea elementelor de limbaj plastic și a relațiilor dintre ele în scopul interpretării imaginilor artistice bi- și tridimensionale – desen, pictură, foto, sculptură și arhitectură	- morfologia și sintaxa imaginii bi- și tridimensionale; - mijloace specifice: <ul style="list-style-type: none">o desenul;o acorduri și contraste valorice;o acorduri și contraste cromatice;o sugestiile materialului.
1.2 Analiza modului în care sunt reprezentate timpul și spațiul în imaginea bi- și tridimensională	- structurile compoziționale artistice clasice sau romantice, statice sau dinamice;
1.3 Identificarea unor materiale și tehnici, a funcției lor expresive și a relației dintre imaginea lor bi- și tridimensională și ambient	- materiale și tehnici; - sculptura de exterior și de interior; - arhitectura integrată în mediul natural urban sau în peisajul artificial;
1.4 Analiza plastică, prin prisma unei interpretări proprii și a unor lucrări de artă bi- și tridimensionale din patrimoniul artistic local	- analiza unor imagini bi- și tridimensionale (desen, pictură, monument statuar sau arhitectural, o sculptură de interior, o statuie de exterior, stradă sau parc, o biserică și o primărie).

2. Folosirea unor mijloace artistice pentru exprimarea sensibilității estetice

Competențe specifice	Conținuturi
2.1 Realizarea unor crochiuri care evidențiază calitățile artistice ale unor lucrări bi și tridimensionale	- compoziție, desen, lumină și umbră, culoare, material, tehnică și factură; dezvoltarea simțului de observație;
2.2 Realizarea unor schițe ale unor lucrări bi- și tridimensionale imaginate	- dezvoltarea fanteziei.

SUGESTII METODOLOGICE

Pe parcursul claselor a IX-a și a X-a se recomandă profesorilor organizarea unor activități de tipul:

- o vizionarea unor monumente, muzee, expoziții, ateliere ale artiștilor etc.;
- o analiza critică a unor lucrări de artă plastică și decorativă în diferite stiluri, relevând calitățile lor artistice;
- o discutarea în clasă a unor imagini din albumele de artă, proiecții și diapozitive, casete video, filme sau emisiuni TV;
- o comentarea în scris sau oral a unor lucrări de artă vizuală.

Se va urmări citirea în timp a operei de artă bi- și tridimensională. Elevul va dovedi că are capacitatea de a recepta mesajul artistic, de a urmări corect parcursul compozițional, de a-și organiza informațiile, de a-și comunica opiniile clar și configurativ, de a utiliza un limbaj adecvat, prin folosirea termenilor specifici, și prin alegerea cerințelor în funcție de nivelul de receptare a auditoriului. Vor fi relevate, de asemenea, relațiile interdisciplinare prin compararea mijloacelor de expresie specifice în literatură, muzică etc.

Pentru formarea capacității de apreciere critică, vor fi consultate scrieri de specialitate.

În scopul sesizării mijloacelor de expresie vor fi folosite exerciții de percepere a unor desene, picturi, fotografii, sculpturi, edificii și a relațiilor dintre ele și mediul ambiant.

Elevii vor fi stimulați să propună modificări sau variante ale unor imagini vizuale artistice – analizate în prealabil în clasă, precum și creații proprii (din domeniile artelor plastice sau decorative), în schițe folosind materiale și tehnici la alegere, convenționale și neconvenționale. Se va încuraja grafica pe computer.

De asemenea, vor fi valorificate propuneri făcute de elevi privind ambientul (școală, grădină, stradă etc.), folosind materiale și tehnici la alegere.

Operele de artă înzestrând conținuturile din programă vor fi selectate din orice epocă istorică, indiferent de anul de studiu.